

Liikenne- ja viestintäministeriö
kirjaamo@lvm.fi

Viite LVM082:00/2015

Luonnos 25.1.2017: Hallituksen esitys eduskunnalle yksityistielaksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lain tavoitteet

Yksityisteitä koskeva lainsäädäntö kaipaa selkeyttämistä ja esityksessä tähän on pyritty. Esitykseen on kuitenkin lisätty uusia vastuuta, esimerkiksi luvan myöntäminen johtojen sijoittamiselle, mikä nykyisinkin on hankala prosessi. Kun yksityisteitä koskevaan lainsäädäntöön esitetään nyt täysin uusia toimia, niin laki ei siltä osin enää näytä kovin selkeältä. Kun tavoitteeksi on asetettu purkaa turhaa sääntelyä norminpurkutavoitteiden mukaisesti, niin tässä laissa tätä tavoitetta ei kaikin osin näytetä saavutettavan.

Lain 1 §:ssä todetaan lain tarkoitus: kulkuyhteyksien turvaaminen kiinteistöille ja yksityistieverkon ylläpito ja kehittäminen osana liikennejärjestelmää. Lain 47 §:ssä mainittu rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittaminen tiealueelle ja niiden vaatima tiekunnan tai teosakkaiden lupa, on yllättävä lisäys, kun pykälää vertaa 1 §:ssä mainittuun lain tarkoitukseen. Pykälässä 47 viitataan sähkö- ja viestintäjohtojen ja muiden kiinteistön käyttöä palvelevien rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittamiseen tiealueelle ja tätä luvitusta perustellaan elinkeinoelämälle tuotettavilla positiivisilla taloudellisilla vaikutuksilla. Kyse ei siis ole enää kulkuyhteyksien turvaamisesta.

Vaikutukset kiinteistönomistajien asemaan

Mahdollinen tieoikeuden leveneminen vaikuttaa maanomistajan asemaan. Esityksen mukaan tämä laajeneminen ei kuitenkaan olisi merkittävää ja kiinteistönomistaja saisi korvausta maalleen perustettavasta rasitteesta. Kyse on kuitenkin kajoamisesta yksityisomistukseen, vaikka omaisuuden suoja on turvattu perustuslaissa. Tässä esityksessä tarkoitettu tavoite kansalaiset asetettaisiin myös eriarvoiseen asemaan, kun tämä omaisuuteen kajoaminen koskettaisi vain tien varrella sijaitsevia kiinteistöjä ja sitä kautta näitä kiinteistönomistajia.

ITÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 029 501 6800
kirjaamo.ita@avi.fi
www.avi.fi/ita
Postiosoite: PL 50, 50101 Mikkeli

Mikkelin päätoimipaikka
Maaherrankatu 16
Mikkeli

Joensuun toimipaikka
Torikatu 36
Joensuu

Kuopion toimipaikka
Hallituskatu 12–14
Kuopio

Esityksessä todetaan, että elinkeinoelämälle tuottaisi positiivisia taloudellisia vaikutuksia tieoikeuden laajentaminen koskemaan kulkuoikeuden lisäksi sähkö- ja viestintäjohtojen ja muiden tien vaikutuspiirin kiinteistöjen käyttöä palvelevien rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittamista ja että tällä sujuvoitettaisiin ja nopeutettaisiin menettelyjä, kun tähän mennessä lupa on pitänyt pyytää niin maanomistajilta kuin tiekunnaltakin.

Nykyinen lupaprosessi suojaa kiinteistönomistajan asemaa eikä elinkeinoelämälle tavoitellut positiiviset taloudelliset vaikutukset voine olla peruste heikentää maanomistajan asemaa.

Esityksen mukaan kiinteistönomistaja voisi asettaa puomin yksityistielle erityisestä syystä, jos hänellä olisi tiekunnan lupa. Perusteluna on käytetty sitä, että maailma on muuttunut niin paljon, että enää ei ole perusteita tälle kiinteistönomistajan asettamalle liikenteenohjauslaitteelle. Tämä esitys, ettei kiinteistönomistaja saisi enää asettaa maallaan sijaitsevalle yksityistielle puomia estämään esimerkiksi karjan karkaamisen, osoittaa sen, ettei esityksen laatijoilla ole realistista käsitystä tämän päivän maataloudesta. Tiekuunnan luvan hakeminen, ja mikäli tiekunta ei antaisi lupaa, luvan hakeminen yksityistietoimituksesta, lisää byrokratiaa ja aiheuttaa kiinteistönomistajalle lisäkustannuksia. Pykälän 24 momentti 3 voisi olla lyhykäisyydessään seuraava: "Sulkulaitteen asettajan on huolehdittava siitä, että tieosakkailta on mahdollisuus käyttää tietä sulkulaitteesta huolimatta." Näin kiinteistönomistajan ei tarvitsisi hakea sulkulaitteelle ehdotettua lupaa ja vältytään turhalta byrokratialta.

Toisaalta esityksellä arvioidaan olevan positiivisia vaikutuksia esimerkiksi työllisyyteen, investointeihin, tuotantoon ja tuottavuuteen ja samassa yhteydessä mainitaan maatalouden toimintaedellytysten parantaminen. Esitys vaikuttaa ristiriitaiselta esimerkiksi maatalousyrittäjän toimintaa ajatellen.

Lisätehtävät aluehallintovirastoille / valtion lupa- ja valvontavirastolle

Aluehallintovirastoissa on vähennetty resursseja jo vuosien ajan. 1.1.2019 aloittavaan valtakunnalliseen valtion lupa- ja valvontavirastoon ei näyttäisi olevan suunnitteilla lisäresursseja.

Tässä esityksessä tielautakunnilta vapautuvia tehtäviä esitetään siirrettäväksi muun muassa perustettavaan valtion lupa- ja valvontavirastoon. Esityksessä todetaan myös, että valtion lupa- ja valvontaviraston hallinnollisten pakkokeinojen käyttöoikeus pitäisivät tehtävien määrän kohtuullisina.

Esityksestä puuttuu täysin arvio siitä, kuinka monen henkilötyövuoden työpanos tielautakunnilta olisi siirtymässä valtion lupa- ja valvontavirastolle. Etenkin hallinnollisten pakkokeinojen lainmukainen käyttö edellyttää osaavaa, juridista työvoimaa. Kun tällaisten hallinnollisten pakkokeinojen käyttäminen vaatii perusteelliset kuulemiskierrokset ja mitä ilmeisimmin laajoihin asiakirja-aineistoihin perehtymisen, niin valtion lupa- ja valvontavirasto joutuisi tekemään lisärekrytointeja voidakseen selviytyä näistä uusista, vaativista tehtävistä. Nekään lakimiehet, jotka nyt valmistelevat ja ratkaisevat aluehallintovirastoissa oikeusturvatehtäviä, eivät kykenisi ottamaan hoitaakseen näitä nyt esitettyjä lisätehtäviä ilman perusteellista lisäkoulutusta. Esityksessä ei ole otettu huomioon lainkaan näitä vaateita. Esityksessä todetaan, että säätämällä valtion lupa- ja valvontavirastolle oikeus turvautua hallinnollisiin pakkokeinoin tietyissä tieosakkaiden oikeusturvaa mahdollisesti heikentävissä tilanteissa, uskotaan vähennettävän maa- ja kärkeoikeuksien ja kärkeoikeuksien käytön tarvetta ja näin ollen myös tieosakkaiden kuluriskin kasvua. Jo tästäkin

ITÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 029 501 6800
kirjaamo.ita@avi.fi
www.avi.fi/ita
Postiosoite: PL 50, 50101 Mikkeli

Mikkelin päätoimipaikka
Maaherrankatu 16
Mikkeli

Joensuun toimipaikka
Torikatu 36
Joensuu

Kuopion toimipaikka
Hallituskatu 12-14
Kuopio

toteamuksesta on helposti pääteltävissä, että valtion lupa- ja valvontavirastolle esitetään juridisesti vaativia ja työläitä lisätehtäviä, joita ei nykyisillä aluehallintovirastojen lakimieshenkilötyövuosilla pystytä hoitamaan.

Esityksessä todetaan, että tehtävien siirrolla kunnilta muille viranomaisille tavoitellaan lisäksi asiantuntemuksen parantumista yksityistieasioiden käsittelyssä. Tehtävien siirrolla valtion lupa- ja valvontavirastoon tämä edellä mainittu tavoite ei toteudu. Aluehallintoviraston mukaan ehdotettujen tehtävien hoito vaatisi uusien, asianmukaisen koulutuksen omaavien henkilöiden rekrytoimista virastoon.

Tieasiat liittyvät paikallisiin olosuhteisiin. Tielautakunnalla on mahdollisuus käydä tekemässä paikan päällä katselmuksia. Järkevintä olisikin, että nämä nyt lupa- ja valvontavirastolle esitetyt tehtävät siirrettäisiin itsehallintoa omaaville maakunnille. Uudistuksen myötä maakunnat tulevat olemaan se viranomaistaho, jossa on asiantuntemus liikenneturvallisuuskysymysten arviointiin sekä muutoinkin tienpitoon vaadittavaa osaamista. Lisäksi siten näiden tieasioiden käsittelyn vaatima paikallistuntemus turvattaisiin. Myös valtion avustustehtävien siirto maakunnille olisi linjassa tämän ajatuksen kanssa. Perustettavaan valtion lupa- ja valvontavirastoon kuuluvat oikeusturvatehtävät on mahdollista jopa keskittää yhteen paikkaan, joten senkään takia nämä paikallistuntemusta vaativat lisätehtävät eivät ole luontevia eivätkä perusteltuja tälle perustettavalle virastolle.

Digitalisaation hyödyntämisen mahdollisuudet

Esityksessä viitataan muun muassa sähköisten kokousvälineiden ja kokouskutsuvälineiden käyttöönottoon. Ilmeisesti suurin osa nykyisistä tiekunnista on sellaisia tiekuntia, joiden osakkaista osalla ei ole mahdollisuutta sähköisten välineiden käyttöön. Kaikilla ei ole esimerkiksi sähköpostia.

Esityksessä todetaan, että tällä mahdollistetaan modernien viestintävälineiden käyttäminen tiekuntien hallinnossa ja kokouksissa ja että näin tiekuntien toiminta voi tehostua. Tämän tavoitteen saavuttaminen on mitä ilmeisimmin tulevaisuudessa mahdollista haja-asutusalueellakin, mikäli kaikilla tiekunnan osakkailla on käytössään sähköiset välineet. Tämä lakiesitys ei kuitenkaan takaa sitä, että kaikki tiekunnan osakkaat voisivat tai haluaisivatkaan osallistua päätöksentekoon sähköisten kokousvälineiden avulla.

Yksitysteiden varrella asuu muun muassa ikääntyneitä henkilöitä, ja heilläkin täytyy olla mahdollisuus osallistua tiekunnan päätöksentekoon. Lakiehdotuksen 65 §:n 1 momentin mukaan mikäli tiekunnan kokouksessa tai tiekunnan säännöissä niin päätetään, voidaan tiekunnan kokous pitää myös sähköisessä toimintaympäristössä. Tätä lausetta pitäisi tarkentaa: "... vain siinä tapauksessa, että kaikilla tiekunnan osakkailla on käytännössä mahdollisuus osallistua kokoukseen sähköisessä toimintaympäristössä ja että tämä on varmuudella toimitsijamiehen tai hoitokunnan puheenjohtajan tiedossa."

Määritelmä-tarkennus

10 §:n 2 momentin mukaan kiinteistön omistajan hakemuksesta tehtävä tien siirto hänen kiinteistölleen aiheutuvan 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun haitan poistamiseksi tai vähentämiseksi toteutetaan siirtämällä tie toiseen paikkaan hänen omistamillaan alueilla. Erytisestä syystä tie voidaan siirtää muuallekin.

ITÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 029 501 6800
kirjaamo.ita@avi.fi
www.avi.fi/ita
Postiosoite: PL 50, 50101 Mikkeli

Mikkelin päätoimipaikka
Maaherrankatu 16
Mikkeli

Joensuun toimipaikka
Torikatu 36
Joensuu

Kuopion toimipaikka
Hallituskatu 12–14
Kuopio

Tarkoitetaanko tällä siirretyllä tiellä 3 §:n 1 momentin 8 kohdassa mainittua ennestään olevaa tietä?

Pyyntö

Kun kyseessä on vasta luonnos hallituksen esitykseksi, niin Itä-Suomen aluehallintovirasto pyytää saada lausua vielä lopullisessa muodossa olevasta hallituksen esityksestä aikanaan. Erityisesti nyt aluehallintovirastoille ja niitä seuraavalle valtion lupa- ja valvontavirastolle suunnitellut uudet tehtävät ovat viraston kannalta niin merkittävä resurssikysymys, että aluehallintovirastolla on oltava mahdollisuus lausua varsinaisesta hallituksen esityksestä.

Lisätietoja

Lakimies Tuulikki Hynynen, tuulikki.hynynen@avi.fi

Vs. johtaja

Ulla Ahonen

Lakimies

Tuulikki Hynynen

ITÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 029 501 6800
kirjaamo.ita@avi.fi
www.avi.fi/ita
Postiosoite: PL 50, 50101 Mikkeli

Mikkelin päätoimipaikka
Maaherrankatu 16
Mikkeli

Joensuun toimipaikka
Torikatu 36
Joensuu

Kuopion toimipaikka
Hallituskatu 12-14
Kuopio